

Utrikesdepartementet
Utrikesministern

Till riksdagen

Svar på fråga 2024/25:257 av Olle Thorell (S)
De mänskliga rättigheterna i Afghanistan

Olle Thorell har mot bakgrund av rapporter från Human Rights Watch, Amnesty International och FN frågat mig vilka initiativ och åtgärder jag avser att ta för att hantera den försämrade situationen för mänskliga rättigheter i Afghanistan.

Regeringen delar Olle Thorells oro över de systematiska kränkningarna av mänskliga rättigheter i Afghanistan. Sedan talibanerna återtog makten 2021 har situationen för de mänskliga rättigheterna försämrats kraftigt – särskilt för kvinnor och flickor, som upplever systematisk diskriminering och kränkning av sina rättigheter. I augusti i år infördes strängare sedlighetslagar, vilka bland annat innebär att kvinnor inte får färdas med transportmedel utan en manlig släkting, lämna sina hem utan att helt täcka sina kroppar och ansikten, samt att deras röster inte längre får höras offentligt. Vidare har talibanerna aviserat att de avser återuppta stening av kvinnor. Regeringen är djupt oroad över utvecklingen i landet och följer implementeringen av sedlighetslagarna noga.

Förutsättningarna för Sverige att bedriva ett effektivt arbete i Afghanistan har kontinuerligt försämrats sedan talibanernas maktövertagande. Det beror bland annat på att talibanregimen i juli 2023, till följd av koranbränningarna i Sverige, förbjöd alla aktiviteter av svenska organisationer i landet.

Trots de svåra förutsättningarna bidrar Sverige under 2024 med ett omfattande stöd till Afghanistan, vilket fokuserar på kvinnors och flickors fulla åtnjutande av mänskliga rättigheter. Därtill stödjer vi även insatser inom sektorer som hälsa, utbildning och försörjningsmöjligheter. Vi gör detta via FN, EU och enskilda organisationer.

Sverige följer utvecklingen i landet noga och har regelbunden kontakt med organisationer som bevakar och rapporterar om situationen för mänskliga rättigheter i Afghanistan, däribland Amnesty International och Human Rights Watch.

Sverige är dessutom en viktig aktör, såväl i nationell kapacitet som inom EU, i FN:s råd för mänskliga rättigheter liksom i FN:s tredje utskott som hanterar mänskliga rättigheter. Sverige lyfte nyligen situationen i Afghanistan under FN:s råd för mänskliga rättigheter, i det nationella anförandet som uppmärksammar särskilt svåra landsituationer. Sverige ställde sig även bakom antagandet av EU:s återkommande resolution om Afghanistan genom vilken mandatet för den särskilda rapportören för mänskliga rättigheter i Afghanistan förlängdes. Mandatet lyfter fortsatt särskilt fram

kvinnors och flickors svåra situation och i resolutionen fördöms även den senaste utvecklingen med ökade sedlighetslagar.

I september ställde Sverige sig dessutom bakom ett initiativ för att hålla Afghanistan ansvarigt under FN:s konvention om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor (CEDAW) för de systematiska kränkningarna av kvinnors och flickors rättigheter i landet.

Internationella brottmålsdomstolen (ICC) har en pågående utredning av brott under dess jurisdiktion, som begåtts i landet sedan maj 2003 och framåt. Inom ramen för den finns möjlighet att lagföra individer som begått brott mot mänskligheten genom förföljelse på grund av kön. ICC-åklagaren har i sammanhanget tagit fram en ny policy för att förbättra ansvarsutkrävande vad gäller könsrelaterade brott i Romstadgan, ett arbete som Sverige har stött.

Sammantaget är Sverige en tydlig röst för kvinnors och flickors, liksom hbtqi-personers, fulla åtnjutande av mänskliga rättigheter, och vi fördömer återkommande talibanernas kränkningar.

Jag vill även betona att Sverige inte medverkar i några aktiviteter som legitimerar talibanernas styre. Vårt stöd utgår helt och fullt ifrån utsatta människors humanitära behov och strävan att människor, inte minst kvinnorna och flickorna, ska kunna leva ett värdigt liv.

Stockholm den 30 oktober 2024

Maria Malmer Stenergard